

Sygn. akt II S 233/16

POSTANOWIENIE

Dnia 9 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny – Odwoławczy składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Kurdziel

Sędziowie: SO Lilianna Kaltenbek

SO Paweł Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2016 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi J. S.

przy uczestnictwie Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, sygn. akt I C 497/14/S

postanawia:

I. stwierdzić, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie pod sygnaturą akt I C 497/14/S nastąpiła przewlekłość postępowania;

II. przyznać skarżącemu J. S. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie kwotę 3 000 zł (trzy tysiące złotych);

III. oddalić skargę w pozostałym zakresie;

IV. zwrócić skarżącemu J. S. z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa – śródmieścia w Krakowie kwotę 100 zł (sto złotych) tytułem zwrotu opłaty od skargi.

SSO Lilianna Kaltenbek SSO Beata Kurdziel SSO Paweł Szewczyk

UZASADNIENIE

Skarżący J. S. w dniu 12 sierpnia 2016 r. złożył skargę w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Skarżący wniósł o stwierdzenie przewlekłości w postępowaniu sygn. akt I C 497/14/S prowadzonym przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, przyznanie kwoty 4.000 zł od Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie, zlecenie wskazanemu Sądowi przekazania tej kwoty na podany rachunek bankowy oraz nakazanie zwrotu uiszczonej opłaty od skargi.

W uzasadnieniu skargi J. S. podniósł, iż w przedmiotowej sprawie złożył pozew w dniu 25 marca 2014 r. do Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie. W dniu 9 czerwca 2014 r. Sąd przeprowadził pierwszą rozprawę, na której dopuścił dowód z przesłuchania wszystkich świadków, wyznaczył termin do złożenia repliki na odpowiedź na pozew, a nadto także wyznaczył termin kolejnej rozprawy na dzień 15 września 2014 r. Na rozprawie w dniu 15 września 2014 r. został m.in. przesłuchany świadek oraz wyznaczono termin następnej rozprawy na dzień 27 listopada

2014 r. W dniu 27 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy na rozprawie wysłuchał wszystkich świadków oraz powoda, a następnie odroczył rozprawę na dzień 5 marca 2015 r. celem przesłuchania nowo powołanego świadka. Podczas rozprawy w dniu 5 marca 2015 r. wyznaczono stronie powodowej termin na wpłatę zaliczki na poczet sporządzenia opinii przez biegłych z zakresu chirurgii ortopedyczno-urazowej oraz psychologii. Jednocześnie Sąd wyznaczył biegłego ortopeda i zobowiązał do wydania opinii w przedmiocie obrażeń ciała i ustalenia stałego uszczerbku na zdrowiu w terminie do 28 maja 2015 r. Akta sprawy wraz z opinią zostały zwrócone do Sądu z dniem 21 lipca 2015 r. Biegły dnia 30 października 2015 r. sporządził na polecenie Sądu Rejonowego opinię uzupełniającą, którą zwrócił do sądu wraz z aktami w dniu 4 listopada 2015 r. Następnie, na wniosek strony pozwanej, Sąd Rejonowy zobowiązał biegłego ds. rekonstrukcji wypadków- R. J., do wydania opinii w terminie do dnia 30 stycznia 2016 r. Biegły nie spełnił swojego obowiązku i do dnia wniesienia skargi nie sporządził opinii. Dopiero dnia 29 czerwca 2016 r. Sąd Rejonowy wydał postanowienie o nałożeniu grzywny na biegłego. Do tego czasu przez okres 5 miesięcy nie podjął żadnych czynności celem uzyskania opinii ds. rekonstrukcji wypadków, ani czynności celem wyznaczenia innego biegłego. W związku z tym przedmiotowa sprawa toczy się już dwa lata – od marca 2014 r. i okres ten zdaniem skarżącego stanowi o przewlekłości postępowania. Jak podkreślał w dalszej części uzasadniania skargi przewlekłość ta wynika z działania biegłych i braku reakcji ze strony organu procesowego na przewlekłość ich działania.

Skarb Państwa- Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie zgłosił swój udział w sprawie, składając odpowiedź na skargę, w której wniósł o jej oddalenie. Przedstawiając przebieg postępowania prowadzonego w sprawie o sygn. akt 497/14/S, podniósł, iż na czas jego trwania złożyły się obiektywne okoliczności związane z charakterem sprawy (m.in. konieczność wykonania dwóch dowodów z opinii biegłych sądowych) i nieterminowe wykonanie odezwy przez jednego z biegłych (skutkujące m.in. zastosowaniem represyjnego środka prawnego wobec biegłego). Uczestnik podkreślił, również, że czas trwania postępowania związany jest też ze znacznym stanem obciążenia referatu sędziego.

Analiza akt przedmiotowej sprawy wskazuje na następujący przebieg niniejszego postępowania:

Pozew o zapłatę kwoty 17.000 zł wniesiony przez J. S. przeciwko (...) S.A. wpłynął do Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie w dniu 28 marca 2014 r. Zarządzeniem z dnia 31 marca 2014 r. sprawa została przydzielona przez Przewodniczącego Wydziału do referatu SSR Łukasza Dyląga. Sędzia Referent w dniu 16 kwietnia 2014 r. wydał zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy na dzień 9 czerwca 2014 r. oraz m.in. zobowiązał stronę pozwaną do złożenia odpowiedzi na pozew.

Odpowiedź na pozew wpłynęła do Sądu w dniu 20 maja 2014 r.

Na rozprawie w dniu 9 czerwca 2014 r. Sąd określił powodowi termin do wniesienia pisma procesowego, stanowiącego replikę na odpowiedź na pozew, dopuścił dowód z zeznań świadków K. S. (1) i I. G., J. O., A. S., M. J. oraz postanowił zwrócić się do Wydziału II Karnego tamt. Sądu o udzielenie akt sprawy II K 896/13/S. Sąd następnie odroczył rozprawę do dnia 25 września 2014 r.

Zarządzeniem z dnia 30 czerwca 2009 r. nakazano doręczyć pełnomocnikowi powoda kserokopie protokołu rozprawy oraz polecono wykonanie zarządzenia wydanego w dniu 9 czerwca 2014 r. W dniu 1 lipca 2014 r. do sądu wpłynęło pismo procesowe powoda. Sędzia referent w dniu 4 lipca 2014 r. ponownie zarządził wykonanie wcześniejszych zarządzeń.

W okresie od 7 lipca 2014 r. do 10 sierpnia 2014 r. sędzia referent przebywał na urlopie wypoczynkowym.

Wezwania skierowane do świadków zostały ekspediowane w dniu 17 lipca 2014 r.

W dniu 24 lipca 2014 r. do wydziału cywilnego sądu, w którym sprawa jest rozpoznawana wpłynęły akta sprawy karnej o sygn. II K 896/13/S.

W dniu 15 września 2014 r. Sąd rejonowy przesłuchał w charakterze świadka I. G.. Stając na rozprawie świadek K. S. (2) skorzystała z prawa do odmowy składania zeznań. Sąd postanowił odroczyć rozprawę do dnia 27 listopada 2014 r. oraz zarządził wezwać na termin świadków J. O., A. S. i M. J..

Na rozprawie w dniu 24 listopada 2014 r. zostali przesłuchani świadkowie A. S. oraz M. J.. Ponadto z uwagi na cofnięcie przez powoda wniosku o przesłuchanie świadka J. O. i złożeniu wniosku o przesłuchanie na te same okoliczności świadka M. F., Sąd Rejonowy zmienił w odpowiednim zakresie postanowienie dowodowe wydane na rozprawie w dniu 9 czerwca 2014 r. Rozprawa została odroczone z terminem na dzień 5 marca 2015 r.

W dniu 17 grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy wydał postanowienie o przyznaniu świadkowi M. J. zwrotu kosztów podróży.

W dniu 16 grudnia 2014 r. do sądu wpłynęło pismo procesowe powoda, którym cofnięto wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychologa.

W dniach od 20 grudnia 2014 r. do 6 stycznia 2015 r. Sędzia referent był nieobecny w pracy w związku z urlopem i dniami wolnymi od pracy.

Zarządzeniem z dnia 19 stycznia 2014 r. Sędzia referent polecił m.in. doręczyć odpisy postanowienia z dnia 17 grudnia 2014 r. stronom, a zarządzeniem z dnia 17 lutego 2015 r. nakazał odnotować jego prawomocność.

Kolejna rozprawa odbyła się w dniu 5 marca 2015 r. W jej toku został przesłuchany świadek M. F.. Ponadto Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu chirurgii ortopedyczno-urazowej i traumatologii oraz z opinii biegłego sądowego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych. Sąd zobowiązał strony do uiszczenia zaliczek na poczet kosztów opinii biegłych w terminie 2 tygodni. Rozprawa została odroczone bez wyznaczenia terminu kolejnej.

Po uiszczeniu zaliczek, w dniu 20 kwietnia 2015 r. wydane zostało zarządzenie o zwróceniu się z odezwą o sporządzenie opinii do biegłego z zakresu chirurgii ortopedycznej i urazowej W. R.. W dniu 6 maja 2015 r. ustalone zostało przez pracownika sekretariatu, iż wskazany biegły będzie mógł wykonać przedmiotową opinię w ciągu 2,5 – 3 miesięcy. Biegły w tym dniu odebrał z sekretariatu akta sprawy. Sędzia referent w okresie od 11 do 14 maja 2014 r. był nieobecny w pracy z powodu sprawowania opieki nad chorym dzieckiem. Zarządzeniem z dnia 15 maja 2015 r. Sędzia polecił ustalić, czy któryś z biegłych w tej samej specjalności będzie w stanie wykonać opinię w krótszym terminie niż biegły W. R.. 18 maja 2015 r. ustalono, że biegły J. P. mógłby sporządzić opinię w terminie czerwiec-lipiec 2015 r. Decyzja o zleceniu sporządzenia opinii biegłemu W. R. nie została zmieniona.

Zarządzeniem z dnia 17 lipca 2015 r. wezwano biegłego W. R. do zwrotu akt wraz z opinia w terminie tygodnia, pod rygorem grzywny.

Opinia sądowo-lekarska wpłynęła do sądu w dniu 21 lipca 2015 r.

Sędzia referent w okresie od 18 lipca do 16 sierpnia 2015 r. był nieobecny w pracy w związku z urlopem wypoczynkowym i dniami wolnymi od pracy.

Zarządzeniem z dnia 19 sierpnia 2015 r. odpis opinii nakazano doręczyć pełnomocnikom stron, zakreślając im termin 2 tygodni na złożenie ewentualnych zarzutów pod rygorem ich pominięcia.

Dnia 24 września 2015 r. wpłynęło pismo procesowe strony pozwanej z zarzutami do opinii biegłego.

W dniu 9 października 2015 r. Sąd Rejonowy wydał postanowienie w przedmiocie przyznania biegłemu wynagrodzenia za sporządzenie opinii, a nadto zarządził doręczyć biegłemu odpis pisma strony pozwanej celem udzielenia odpowiedzi na to pismo w terminie 2 tygodni. W dniu 3 listopada 2015 r. do sądu wpłynęła uzupełniająca opinia biegłego. Zarządzeniem z dnia 9 listopada 2015 r. nakazano doręczyć stronom odpis tej opinii.

Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2015 r. Sąd Rejonowy przyznał biegłemu wynagrodzenie z tytułu sporządzenia opinii uzupełniającej. Równocześnie zarządzeniem z tego samego dnia polecono skierować odezwę o sporządzenie odezwy do biegłego R. J., ze zobowiązaniem biegłego do podjęcia akt w terminie 3 dni i do sporządzenia opinii w terminie miesiąca. Zarządzenie to zostało wykonane w dniu 18 grudnia 2015 r. Biegły R. J. odebrał akta sprawy w dniu 29 grudnia 2015 r.

W dniu 14 stycznia 2016 r. wpłynęło do sądu pismo powoda z wnioskiem o przyspieszenie rozpoznania sprawy. Sędzia referent zarządził przedłożenie mu akt po dniu 29 stycznia 2016 r. Akta zostały przedłożone w dniu 3 lutego 2016 r.

Zarządzeniem z dnia 22 marca 2016 r. wezwano biegłego R. J. do zwrotu akt sprawy wraz z opinią w terminie tygodnia pod rygorem grzywny. Zarządzenie to zostało ekspediowane w dniu 13 kwietnia 2016 r. Pismo sądowe zostało doręczone do rąk dorosłego domownika biegłego w dniu 19 kwietnia 2016 r. Zwrotne potwierdzenie odbioru pisma zostało dołączone do akt w dniu 12 maja 2016 r.

Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2016 r. Sąd Rejonowy skazał biegłego sądowego R. J. na grzywnę w wysokości 500 zł. Równocześnie skierowano do biegłego wezwanie do złożenia opinii wraz z aktami pod rygorem nałożenia kolejnej grzywny. Postanowienie wraz z wezwaniem zostało biegłemu doręczone osobiście w dniu 19 lipca 2016 r.

W dniu 8 sierpnia 2016 r. do Sądu wpłynęła opinia biegłego wraz z aktami sprawy. Sędzia referent w okresie od dnia 9 lipca do dnia 15 sierpnia 2016 r. był nieobecny w pracy w związku z urlopem wypoczynkowym i dniami wolnymi od pracy.

Zarządzeniem z dnia 16 sierpnia 2016 r. polecono doręczyć odpis opinii pełnomocnikom stron z wezwaniem do złożenia ewentualnych zarzutów w terminie 2 tygodni pod rygorem ich pominięcia.

Postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2016 r. przyznano biegłemu wynagrodzenie za sporządzenie opinii. Zarządzeniem z tego samego dnia wyznaczono termin rozprawy na dzień 19 grudnia 2016 r., na który wezwano do osobistego stawiennictwa powoda pod rygorem pominięcia dowodu z jego przesłuchania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Skarga zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz.1843 z późn.zm.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty albo czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Ocena, czy zaistniała przewlekłość zawsze musi odnosić się do realiów konkretnej sprawy i przyjętego trybu postępowania. Pojęcie przewlekłości generalnie dotyczy stanów czy zdarzeń nadmiernie rozciągniętych w czasie, przy czym nie jest zależna jedynie od upływu czasu i subiektywnych odczuć strony, ale od czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami, przewidującymi prowadzenie określonych procedur. W przypadku spraw sądowych chodzi o to, by podejmowane czynności odbywały się bez zbędnej zwłoki, której nie dałoby się uzasadnić, a która wskazywałaby na bezczynność sądu lub bezproduktywność jego działań. Tylko więc nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do

wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki, o jakim mowa w ustawie (m.in. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 11.05.2005r., II S 26/05, LEX nr 151808).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy nie sposób zaprzeczyć, że doszło do przewlekłości postępowania przy sporządzaniu opinii przez biegłego R. J.. Biegły podjął akt w dniu 29 grudnia 2015r., przy czym na sporządzenie opinii miał określony termin jednego miesiąca. Termin ten upłynął bezskutecznie, a akta zostały przedłożone sędziemu referentowi w dniu 3 lutego 2016r. Pomimo braku przedłożenia opinii działania dyscyplinujące biegłego zostały podjęte dopiero w dniu 22 marca 2016r., a zatem po upływie ponad półtora miesiąca i polegały one na wezwaniu biegłego do zwrotu akt sprawy wraz z opinią w terminie tygodnia pod rygorem grzywny. Pomimo doręczenia wezwania biegłemu w dniu 19 kwietnia 2016r. biegły nie zwrócił akt wraz z opinią w wyznaczonym terminie. Akta ponownie zostały zatem przedłożone sędziemu w dniu 12 maja 2016r., a postanowienie o nałożeniu grzywny zostało wydane dopiero w dniu 29 czerwca 2016r., a zatem ponownie po upływie ponad 1,5 miesiąca. Podkreślić należy, że bezskutecznie upłynął ponownie określony biegłemu tygodniowy termin na zwrot akt wraz z opinią, bowiem biegły otrzymał ww. wezwanie w dniu 19 lipca 2016r., a opinia wraz z aktami została przedłożona w dniu 8 sierpnia 2016r. Należy zatem przyjąć, iż na skutek działań biegłego doszło do półrocznej przewlekłości postępowania (pierwotny termin na złożenie opinii upływał w dniu 29 stycznia 2016r., a opinia ostatecznie złożona została w dniu 8 sierpnia 2016r.), przy czym działania dyscyplinujące biegłego były podejmowane przez sąd z opóźnieniem, co niewątpliwie świadczy o nieuzasadnionej zwłoce w rozpoznaniu sprawy.

Skutkiem stwierdzenia przewlekłości jest przyznanie skarżącemu kwoty 3.000 zł (art. 12 ust. 4 cyt. ustawy). W ocenie Sądu Okręgowego przyznanie kwoty wyższej jest nieuzasadnione zważywszy na skalę przewlekłości w kontekście ogólnego czasu trwania postępowania przed Sądem oraz faktu, iż przed skierowaniem odezwy do biegłego R. J. postępowanie w sprawie toczyło się sprawnie.

Konsekwencją uwzględnienia skargi jest także zarządzenie zwrotu uiszczonej opłaty od skargi (art. 17 ust. 3 cyt. ustawy).

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.

SSO Lilianna Kaltenbek SSO Beata Kurdziel SSO Paweł Szewczyk